

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SZEMUD
ZA ROK 2020**

Szemud, marzec 2021

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2020-2022 jest propozycją zintegrowanych działań na rzecz rodziny realizowanych na terenie gminy Szemud. Zakłada pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez działania wzmacniające funkcję rodziny, rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Niniejszy dokument stanowi roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o którym mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy należy tworzenie systemu opieki nad dzieckiem oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jedną z form jest zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny. W 2020 roku wsparciem asystenta rodziny objęto 21 rodzin (łącznie 64 dzieci), z czego w 5 rodzinach zakończono wsparcie asystenta, natomiast 8 rodzin, po zakończeniu asystentury były monitorowane. Celem tej pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jej głównym założeniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

Poniższa tabela określa liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz inne formy pomocy.

Tabela nr 1. Działania realizowane przez asystenta rodziny

Lp.	Rodzaj działania	Liczba rodzin
1.	Wsparcie asystenta rodziny	21
2.	Monitorowanie rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	8
3.	Zakończenie współpracy rodziny z asystentem rodziny	7
4.	Rodziny korzystające z poradnictwa specjalistycznego – porady prawne	5
5.	Rodziny korzystające z poradnictwa specjalistycznego- porady psychologiczne	8
6.	Rodziny korzystające z pomocy mediatora	0
7.	Rodziny korzystające z terapii uzależnienia lub współuzależnienia	2
8.	Rodziny korzystające z programu korekcyjno-edukacyjnego dla rodziców, mających ograniczoną władzę rodzicielską	0

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współfinansuje pobyt dzieci z terenu Gminy Szemud w rodzinach zastępczych, zawodowych, niezawodowych, w rodzinnych domach dziecka oraz dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych. Koszt pokrywany jest w wysokości 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku

pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dzieci w pieczy. W 2020 roku miesięczny koszt pobytu **21 dzieci** w rodzinie zastępczej, zawodowej, niezawodowej oraz w rodzinnych domach dziecka w związku z opieką i wychowaniem wyniósł **91.798,75 zł**. Nastąpił wzrost tych wydatków w porównaniu do 2019 roku, gdzie koszt umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 68.152,35 zł.

Zadania dotyczące pomocy rodzinie realizowane są w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2020-2022.

Celem głównym Programu jest udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem w gminie Szemud. Jego efektem ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinie. Realizacja programu w 2020 roku, skoncentrowana była na trzech celach szczegółowych. W poniższych tabelach przedstawiono działania zrealizowane w 2020 roku w ramach celów szczegółowych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Tabela nr 2. Raport z realizacji działań

Działanie	Raport z realizacji zadań
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną i wsparcie asystenta rodziny; 2. Wspieranie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej; 3. Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych; 4. Zapewnienie rodzinom z gminy Szemud dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego oraz w miarę potrzeb terapii i mediacji; 5. Tworzenie warunków i organizacja spotkań dla rodzin w celu wymiany doświadczeń i zapobieganiu izolacji; 	<ul style="list-style-type: none"> • W 2020 roku w gminie Szemud z pomocy społecznej skorzystały 532 rodziny, w tym 408 rodzin z pracy socjalnej, realizowanej przez pracowników socjalnych, tą formą pomocy objęto również 58 rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych; • Wsparciem asystenta rodziny objęto 21 rodzin; • Łącznie w 2020 roku 259 rodzin z dziećmi skorzystało z pomocy finansowej lub rzeczowej, w tym 11 rodzin objętych wsparciem asystenta; • Z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało łącznie 29 rodzin, w tym 5 rodzin z dziećmi; • Z pomocy psychologa skorzystały 44 osoby (łącznie 123 porady lub konsultacje) , w tym 9 osób objętych wsparciem asystenta rodziny;

<p>6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;</p> <p>7. Prowadzenie spraw zmierzających do podjęcia leczenia uzależnienia;</p> <p>8. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W 3 rodzinach, w których wychowuje się dziecko z niepełnosprawnością udzielono pomocy w postaci usługi opieki wytchnieniowej; • 2 osoby objęte wsparciem asystenta korzystały z terapii uzależnienia od alkoholu; • Wszczęto procedurę Niebieskiej Karty w 18 rodzinach, natomiast 19 zostało zakończonych; • Wobec 40 osób prowadzono postępowanie w przedmiocie zobowiązania do leczenia uzależnienia; • Opracowano i rozdysponowywano ulotki o poszukiwaniu rodzin wspierających;
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Szemud miały możliwość skorzystania z nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szemudzie porad udzielał psycholog, pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej oraz prawnej udzielali też pracownicy Pomorskiego Centrum Terapeutyczno – Prawnego „Interios”. Wobec rodzin z problemem przemocy oraz uzależnienia realizowano procedury Niebieskie Karty lub zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego. Rodziny, w których występują poważne problemy opiekuńczo-wychowawcze i zachodzi obawa odebrania dziecka z rodziny objęte były pomocą asystenta rodziny. Przydzielenie rodzinie asystenta rodziny następuje na wniosek pracownika socjalnego, który zdiagnozował w rodzinie problemy opiekuńczo-wychowawcze. Zadaniem asystenta rodziny jest praca z rodziną, prowadzona za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Asystent rodziny dokumentuje pracę w postaci planów pracy z rodziną, ich aktualizacji oraz okresowej oceny sporządzanej nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. W GOPS Szemud zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który w tym samym czasie może prowadzić pracę w 15 rodzinach. Jak wynika ze sprawozdań GOPS w 2020 roku 58 rodzin skorzystało z pomocy, w których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Jeden asystent rodziny nie mógł objąć pomocą wszystkich rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pomoc może być realizowana przez rodziny wspierające. Zadaniem rodzin wspierających jest pomoc rodzinom, które mają trudności w opiece i wychowaniu dzieci poprzez organizowanie czasu wolnego dzieciom, wypracowywaniem nawyków wspólnego spędzania czasu, pomoc w nauce i inne. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. W roku 2020 przeprowadzono kampanię poszukiwania chętnych rodzin do współpracy (plakaty, ulotki, informacje na stronie internetowej) jednak nie

zgłosiła się żadna rodzina. Należy tutaj dodać, że rodzinom wspierającym nie przysługuje wynagrodzenie za tę pracę.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Rozwijanie systemu pomocy rodzicom biologicznym w opiece nad dziećmi

Tabela nr 3. Raport z realizacji działań

Działanie	Raport z realizacji zadań
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci; 2. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej; 3. Prowadzenie działań profilaktyczno-wychowawczych w szkołach; 4. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z terenu gminy Szemud; 5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • W 2020 roku z uwagi na epidemię nie organizowano wielu przedsięwzięć, nie utworzono też placówki wsparcia dziennego; • 16 dzieci skorzystało z kolonii i wypoczynku; • W 2020 roku 21 dzieci przebywało w pieczy zastępczej; • W 8 rodzinach prowadzono monitorowanie sytuacji dzieci po zakończonej pracy asystenta rodziny; • W szkołach prowadzono zajęcia profilaktyczno-wychowawcze zgodnie z planem wychowawczym;

Źródło: Opracowanie własne

W 2020 roku nie realizowano zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci w szkołach i nie powstała placówka wsparcia dziennego, co spowodowane jest między innymi epidemią, nauką zdalną oraz różnymi ograniczeniami z tym związanymi. Planuje się udzielanie pomocy dziecku i rodzinie w nowo powstającym budynku Urzędu Gminy w Szemudzie, w którym ma też powstać Centrum Wsparcia Rodziny.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny

Tabela nr 4. Raport z realizacji działań

Działanie	Raport z realizacji zadań
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadamianie rodzin, mieszkańców gminy Szemud o 	<ul style="list-style-type: none"> • Bieżące informacje na stronie www.gopsszemud.pl, a także akcja informacyjna na stronie www.naszemiasto.pl

<p>dostępnych formach pomocy rodzinie w przypadku trudności;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Prowadzenie działań poprawiających współpracę instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; 3. Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych osób pracujących z rodziną); 4. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny; 5. Organizowanie lokalnych kampanii na rzecz rodziny; 6. Prowadzenie bieżącej diagnozy sytuacji rodzin w gminie Szemud; 	<p>„Stop przemocy domowej w gminie Szemud”, plakaty i ulotki „Zostań rodziną wspierającą”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca asystenta rodziny ze szkołami, częsty kontakt osobisty i telefoniczny oraz pozyskiwanie ze szkół pisemnych informacji o funkcjonowaniu dziecka w szkole (37 opinii o uczniu); • Współpraca ze służbą zdrowia oraz pozyskiwanie pisemnych informacji o dziecku pod względem zdrowotnym (2 informacje o zdrowiu dziecka); • Spotkania grup roboczych w sprawie pomocy rodzinom z dziećmi, uwikłanym w przemoc (77 spotkań); • Zawiadomienia i współpraca z sądem rodzinnym (12 zawiadomień i 20 sprawozdań); • Opiniowanie sytuacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (7 opinii); • 6 szkoleń on-line, w których wzięło udział łącznie 14 osób (pracownicy socjalni, asystent rodziny, pedagodzy szkolni);
--	---

Źródło: Opracowanie własne

W gminie Szemud systematycznie rozwijany jest system wsparcia pomocy rodzinie przeżywającej trudności. Współpraca polega przede wszystkim na wymianie informacji pomiędzy instytucjami na temat sytuacji dzieci i ich rodzin, możliwych form pomocy oraz planu pracy z rodziną biologiczną. Wspólne spotkania przedstawicieli służb tj. pracowników socjalnych, Policji, pedagogów szkolnych, pielęgniarki środowiskowej odbywają się w ramach prac grup roboczych, zwołanych w związku z przemocą w rodzinie. Asystent rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym realizuje plan pracy z rodziną, uczestniczy też w spotkaniach dotyczących dzieci w pieczy zastępczej. Współpraca z sądem realizowana jest poprzez kontakt z kuratorami zawodowymi i społecznymi oraz cykliczne przygotowywanie informacji o sytuacji rodziny na potrzeby sądu. W 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szemudzie zorganizowano spotkanie zespołu specjalistów pracujących z rodziną, podczas którego został opracowany plan pracy oraz kierunki działań zmierzających do poprawy sytuacji dziecka i rodziny będącej w kryzysie. Planuje się kontynuację takiej formy wsparcia w latach kolejnych z uwagi na widoczne korzyści wynikające z współpracy specjalistów i członków rodziny.

Ocena sytuacji rodzin oraz diagnoza występujących w nich problemów jest pierwszym krokiem w kierunku udzielenia im skutecznej pomocy. Informacje o rodzinach w kryzysie lub przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pozyskują głównie pracownicy socjalni poprzez przeprowadzenie rodzinnych wywiadów środowiskowych, kontakty z rodzinami i pracownikami innych instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodzin. Bieżąca diagnoza problemów oraz zapotrzebowania na świadczenia realizowana jest corocznie w postaci sprawozdań. Podejmowane są też działania profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom i promujące zdrowy styl życia. Natomiast informacje na temat oferty pomocowej dla rodzin umieszczane są na stronie internetowej GOPS, tablicach ogłoszeń, w prasie lokalnej oraz w broszurach i ulotkach.

W 2020 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szemudzie skorzystały łącznie 532 rodziny, w tym 259 rodzin z dziećmi, co stanowi niespełna 50% wszystkich rodzin będących pod opieką Ośrodka. Z informacji pochodzących od pracowników socjalnych wynika, że w 2020 roku w 58 rodzinach zdiagnozowano większe lub mniejsze problemy opiekuńczo-wychowawcze, a 21 z nich objętych było wsparciem asystenta. Rodziny, które z różnych powodów korzystają z pomocy finansowej GOPS, posiłków w szkole lub pomocy żywnościowej, a w których nie zdiagnozowano problemów opiekuńczo-wychowawczych stanowią grupę osób zagrożoną wystąpieniem podobnych problemów z dziećmi. Wsparciem dla rodzin jest organizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. W gminie Szemud realizowano usługi w 5 rodzinach z dziećmi.

Z powyższych danych wynika, że działania w zakresie wsparcia rodziny w Gminie Szemud są realizowane przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, a także innych specjalistów. Zadania te realizowane są poprzez profilaktykę, poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W gminie Szemud zadania własne w zakresie wspierania rodziny realizowane są w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szemudzie, we współpracy z Policją, sądem, szkołami, ośrodkiem zdrowia i organizacjami pozarządowymi. Uzupelnienia wymagają zadania dotyczące tworzenia oraz rozwoju wsparcia w zakresie opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych. Szczególnie w czasie epidemii problemem wydaje się być brak zagospodarowania czasu wolnego dzieci, co wynika z małej oferty różnorodnych form spędzania czasu wolnego, braku zainteresowania rodziców oraz ich niskich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, nałogów ale też ograniczeń związanych z reżimem sanitarnym.

Potrzeby dotyczące realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Szemud:

1. Realizacja programu wspierania rodziny;
2. Kontynuacja pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie asystenta rodziny;

3. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego wsparcia, w szczególności pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej i mediacji;
4. Organizowanie i finansowanie szkoleń dających możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz innych osób pracujących na rzecz rodziny (pracownicy socjalni, członkowie grup roboczych);
5. Podjęcie działań zmierzających do wspierania rodzin w środowisku lokalnym poprzez finansowanie i organizację szkoleń oraz tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
6. Utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
7. Kontynuacja pomocy w postaci usług opiekuńczych w zależności od potrzeb;
8. Zachęcanie członków rodzin do udziału w spotkaniach w ramach tzw. „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”;
9. Kontynuowanie współpracy w zakresie nieopłatnej pomocy prawnej;
10. Kontynuacja współfinansowania pobytu dzieci w rodzinie zastępczej lub innej placówce;
11. Kontynuacja monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny;
12. Kontynuacja działań w zakresie poszerzania świadomości mieszkańców gminy o ofercie pomocowej dla rodzin z dziećmi.

Opracowała:
Justyna Bieszk
Kierownik GOPS